

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про ціни і ціноутворення

(Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР), 1990, N 52, ст.650)

{ Вводиться в дію Постановою ВР
N 508-XII (508-12) від 03.12.90, ВВР, 1990, N 52, ст.651 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 2032-XII (2032-12) від 04.01.92, ВВР, 1992, N 17, ст.209
N 642/97-ВР від 18.11.97, ВВР, 1998, N 10, ст.36
N 184/98-ВР від 05.03.98, ВВР, 1998, N 33, ст.225
N 495-XIV (495-14) від 17.03.99, ВВР, 1999, N 24, ст.210 }

{ Щодо визнання неконституційними окремих положень див.
Рішення Конституційного Суду
N 2-рп/2000 (v002p710-00) від 10.02.2000 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 3047-III (3047-14) від 07.02.2002, ВВР, 2002, N 29, ст.194
N 762-IV (762-15) від 15.05.2003, ВВР, 2003, N 30, ст.247
N 1280-IV (1280-15) від 18.11.2003, ВВР, 2004, N 12, ст.155
N 1294-IV (1294-15) від 20.11.2003, ВВР, 2004, N 13, ст.181
N 189-V (189-16) від 22.09.2006, ВВР, 2006, N 47, ст.462 }

{ У Законі слова "Українська РСР" і "Рада Міністрів Української РСР" у всіх відмінках замінені словами "Україна" і "Кабінет Міністрів України" у відповідних відмінках, а слова "народних депутатів" виключені згідно із Законом N 184/98-ВР від 05.03.98 }

Україна згідно з Декларацією про державний суверенітет України (55-12) та Законом України "Про економічну самостійність Української РСР" (142-12) самостійно здійснює політику цін. Закон визначає основні принципи встановлення і застосування цін і тарифів та організацію контролю за їх дотриманням на території республіки.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Законодавство України про ціноутворення

Законодавство України про ціноутворення складається з цього Закону та інших актів законодавства України, що видаються відповідно до нього.

Стаття 2. Сфера застосування Закону

Цей Закон поширюється на всі підприємства й організації незалежно від форм власності, підпорядкованості і методів організації праці та виробництва.

Стаття 3. Політика ціноутворення

Політика ціноутворення є складовою частиною загальної економічної і соціальної політики України і спрямована на забезпечення:

рівних економічних умов і стимулів для розвитку всіх форм власності, економічної самостійності підприємств, організацій і адміністративно-територіальних регіонів республіки;

збалансованого ринку засобів виробництва, товарів і послуг;

протидії монопольним тенденціям виготовлювачів продукції, товарів і послуг; об'єктивних співвідношень у цінах на промислову і сільськогосподарську продукцію, що забезпечує еквівалентність обміну;

розширення сфери застосування вільних цін;

підвищення якості продукції;

соціальних гарантій в першу чергу для низькооплачуваних і малозабезпечених громадян, включаючи систему компенсаційних виплат у зв'язку із зростанням цін і тарифів;

створення необхідних економічних гарантій для виробників;

орієнтації цін внутрішнього ринку на рівень світового ринку.

Стаття 4. Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі ціноутворення

Кабінет Міністрів України:

забезпечує здійснення в республіці державної політики цін;

визначає перелік продукції, товарів і послуг, державні фіксовані та регульовані ціни і тарифи на які затверджуються відповідними органами державного управління, крім сфери телекомунікацій; (Абзац третій статті 4 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1280-IV (1280-15) від 18.11.2003)

визначає повноваження органів державного управління в галузі встановлення і застосування цін (тарифів), а також по контролю за цінами (тарифами).

Стаття 5. Соціальний захист населення від підвищення цін і тарифів

Органи державної влади і управління України послідовно проводять в життя заходи щодо підтримки життєвого рівня населення, в першу чергу низькооплачуваних і малозабезпечених громадян, шляхом введення компенсації втрат у зв'язку з підвищенням цін і тарифів, а також шляхом індексації доходів стосовно соціально-економічних груп населення.

(Положення частини другої статті 5 втратили чинність, як такі, що є неконституційними, на підставі Рішення Конституційного Суду N 2-рп/2000 (v002p710-00) від 10.02.2000) У разі виникнення заборгованості по виплаті заробітної плати, стипендій, пенсій та інших соціальних виплатах забороняється до погашення такої заборгованості підвищення цін і тарифів на житлово-комунальні послуги та послуги громадського транспорту, що надаються громадянам України. (Статтю 5 доповнено частиною другою згідно із Законом N 495-XIV (495-14) від 17.03.99)

Громадяни мають право оскаржити в суді неправомірні дії державних органів, підприємств та інших юридичних і фізичних осіб і вимагати відшкодування завданих їм збитків у випадках реалізації їм товарів та послуг з порушенням вимог законодавства по цінах.

Розділ II

ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ЗАСТОСУВАННЯ ЦІН І ТАРИФІВ

Стаття 6. Види цін і тарифів

В народному господарстві застосовуються вільні ціни і тарифи, державні фіксовані та регульовані ціни і тарифи.

Стаття 7. Вільні ціни і тарифи

Вільні ціни і тарифи встановлюються на всі види продукції, товарів і послуг, за винятком тих, по яких здійснюється державне регулювання цін і тарифів.

Стаття 8. Державне регулювання цін і тарифів

Державне регулювання цін і тарифів здійснюється шляхом встановлення:

державних фіксованих цін (тарифів);

граничних рівнів цін (тарифів) або граничних відхилень від державних фіксованих цін і тарифів.

В разі надмірного зростання цін, раніше виведених з-під контролю за рішенням Кабінету Міністрів України, виконавчих комітетів обласних, міських (міст республіканського підпорядкування) Рад, допускається тимчасове повернення до державного регулювання цін і тарифів.

Урядом України можуть вводитись інші методи державного регулювання цін і тарифів.

Стаття 9. Державні фіксовані та регульовані ціни і тарифи

Державні фіксовані та регульовані ціни і тарифи встановлюються на ресурси, які справляють визначальний вплив на загальний рівень і динаміку цін, на товари і послуги, що мають вирішальне соціальне значення, а також на продукцію, товари і послуги, виробництво яких зосереджено на підприємствах, що займають монопольне (домінуюче) становище на ринку. (Частина перша статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1294-IV (1294-15) від 20.11.2003)

Державні фіксовані та регульовані ціни і тарифи встановлюються державними органами України.

(Частина третя статті 9 втратила чинність на підставі Закону N 2032-12 від 04.01.92)

(Положення частини третьої статті 9 втратили чинність, як такі, що є неконституційними, на підставі Рішення Конституційного Суду N 2-рп/2000 (v002p710-00) від 10.02.2000) Ціни і тарифи на житлово-комунальні послуги (в тому числі на електроенергію і природний газ для комунально-побутових потреб населення України), послуги громадського транспорту і зв'язку встановлюються Кабінетом Міністрів України за погодженням з Верховною Радою України.

(Статтю 9 доповнено частиною третьою згідно із Законом N 495-XIV (495-14) від 17.03.99)

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які своїм рішенням установлюють ціни (тарифи) на житлово-комунальні послуги в розмірі, нижчому від розміру економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво (надання),

зобов'язані відшкодувати суб'єкту господарювання різницю між затвердженим розміром ціни (тарифу) та розміром економічно обґрунтованих витрат на виробництво (надання) зазначених послуг за рахунок коштів відповідних бюджетів.
{ Статтю 9 доповнено частиною згідно із Законом N 189-V (189-16) від 22.09.2006 }

Стаття 10. Зміна державних фіксованих та регульованих цін і тарифів

Зміна рівня державних фіксованих та регульованих цін і тарифів на окремі види продукції, товарів і послуг здійснюється в порядку і в строки, що визначаються тими органами, які відповідно до цього Закону затверджують або регулюють ціни (тарифи).

Зміна державних фіксованих та регульованих цін і тарифів може здійснюватись у зв'язку із зміною умов виробництва і реалізації продукції, що не залежать від господарської діяльності підприємств.

Стаття 11. Ціноутворення при здійсненні експортних та імпорتنих операцій і при міжреспубліканському обміні

При здійсненні експортних та імпорتنих операцій безпосередньо або через зовнішньоторговельного посередника в розрахунках із зарубіжними партнерами застосовуються контрактні (зовнішньоторговельні) ціни, що формуються відповідно до цін і умов світового ринку.

Регулювання внутрішнього ціноутворення на експортну та імпорتنу продукцію (послуги) визначається Кабінетом Міністрів України.

Міжреспубліканський обмін продукцією здійснюється за договірними цінами.

Стаття 12. Державні органи управління ціноутворення

Координація роботи по здійсненню політики цін, проведення економічного аналізу рівня та динаміки цін і вжиття заходів щодо регулювання цін і тарифів здійснюються відповідними державними органами управління України та їх структурними підрозділами.

Формування кошторисної нормативної бази, визначення порядку її застосування в будівництві, контроль за дотриманням замовниками, проектними, будівельно-монтажними організаціями та іншими учасниками інвестиційної діяльності нормативних документів і нормативів обчислення вартості будівництва об'єктів, що споруджуються із залученням коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, а також коштів державних підприємств, установ та організацій, здійснюється спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань містобудування і архітектури. (Частина друга статті 12 в редакції Закону N 184/98-ВР від 05.03.98)

Розділ III

КОНТРОЛЬ ЗА ЦІНАМИ

Стаття 13. Контроль за додержанням державної дисципліни цін

Державний контроль за цінами здійснюється при встановленні і застосуванні державних фіксованих та регульованих цін і тарифів. При цьому контролюється правомірність їх застосування та додержання вимог законодавства про захист економічної конкуренції.
(Частина перша статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1294-IV (1294-15) від 20.11.2003)

Контроль за додержанням державної дисципліни цін здійснюється органами, на які ці функції покладено Урядом України. Вказані органи здійснюють контроль у взаємодії з профспілками, спілками споживачів та іншими громадськими організаціями.

Державні органи, що здійснюють контроль за цінами, та їх посадові особи мають права, виконують обов'язки і несуть відповідальність, передбачені Законом України "Про державну податкову службу в Україні" (509-12), крім повноважень, передбачених пунктами 6-9 статті 11 вказаного Закону.

Господарські суб'єкти повинні в установленому порядку подавати необхідну інформацію для здійснення контролю за правильністю встановлення і застосування цін.

(Частину п'яту статті 13 виключено на підставі Закону N 3047-III (3047-14) від 07.02.2002)

Стаття 14. Відповідальність за порушення державної дисципліни цін

Вся необгрунтовано одержана підприємством, організацією сума виручки в результаті порушення державної дисципліни цін та діючого порядку визначення вартості будівництва, що здійснюється із залученням коштів Державного бюджету України, бюджету Автономної Республіки Крим, місцевих бюджетів, а також коштів державних підприємств, установ та організацій підлягає вилученню в доход відповідного бюджету залежно від підпорядкованості підприємства, організації. Крім того, в позабюджетні фонди місцевих Рад стягується штраф у двократному розмірі необгрунтовано одержаної суми виручки. Вказані суми списуються з рахунків підприємств і організацій в банківських установах за рішенням суду. (Частина перша статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законами N 642/97-ВР від 18.11.97, N 184/98-ВР від 05.03.98, N 762-IV (762-15) від 15.05.2003)

Підприємства, організації та інші юридичні і фізичні особи мають право оскаржити до суду порушення цін з боку державних органів, підприємств, організацій, кооперативів та інших юридичних і фізичних осіб і вимагати відшкодування завданих їм збитків у випадках реалізації їм товарів та послуг з порушенням вимог чинного законодавства. (Частина друга статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом N 762-IV (762-15) від 15.05.2003)

Ціни і тарифи, затверджені з порушенням цього Закону і рішень Уряду республіки по ціноутворенню, скасовуються Комітетом цін при Кабінеті Міністрів України.

Особи, винні в порушенні порядку встановлення та застосування цін і тарифів, притягуються до адміністративної або кримінальної відповідальності.

Голова Верховної Ради України

Л.КРАВЧУК

м. Київ, 3 грудня 1990 року
N 507-XII